
SHODI OTAMUROD

SOG'INCH RANGLARI

She'rlar

«ADIB»
Тошкент – 2014

OO'K: 821.512.133-1

KBK: 84(O')7

Sh 90

Mas'ul muharrir:

Mahmud Toir,

O'zbekiston xalq shoiri

*Ushbu kitob O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi
Yoshlar bilan ishlash bo'limi tomonidan
nashrga tavsiya etilib, «Ijod» fondi tomonidan
moliyalashtirilgan.*

Otamurod, Shodi

Sh 90 Sog'inch ranglari: she'rlar/Sh. Otamurod.

– Toshkent: «ADIB», 2014. – 64 b.

ISBN 978-9943-4277-7-8

OO'K: 821.512.133-1

KBK: 84(O')7

ISBN 978-9943-4277-7-8

© Sh. Otamurod, 2014

© «ADIB» nashriyoti, 2014

MO‘JAZ MO‘JIZA

“Birinchi kitobim” ruknida chop etilayotgan kitoblar yurtimiz adabiy hayotida muhim voqelikka aylandi. Ayni shu xayrli amal tufayli o‘nlab yosh qalamkashlarning to‘plamlari keng o‘quvchilar ommasiga yetib bordi va, tabiiyki, bugun o‘z aks-sadosini berayotir.

O‘zbekiston Yozuvchilar uyushmasi tomonidan har yili o‘tkazib kelinayotgan respublika yosh ijodkorlar seminarida o‘nlab yangi nomlar, yosh iste’dodlar kashf etilmoqda. She’riyat, nasr, dramaturgiya, publisistika, bolalar adabiyoti, adabiyotshunoslik kabi qator janrlarda muvaffaqiyat bilan qalam tebratayotgan yosh ijodkorlarning eng yaxshi asarlari muttasil nashr etib kelinmoqda. Jumladan, 2013-yilda Do‘rmon ijod uyida bo‘lib o‘tgan yosh ijodkorlar seminarida ham

---

ana shunday qo'lyozmalar saralab olindi va ular jajji kitoblar – mo'jaz mo'jizalar sifatida siz muhtaram kitobxonlar hukmiga havola qilinmoqda.

Bu ruknda nashr etilayotgan kitoblar adabiyotga ko'rsatilayotgan yuksak e'tibor va g'amxo'rlikning samarasidir. O'ylaymizki, yaratilgan bu imkoniyatlar yosh ijodkorlarning baland parvozlariga zamin vazifasini o'taydi.

Ushbu kitobimni otam Ulug'bek Otamurod
o'g'lining yorqin xotirasiga bag'ishlayman.

Muallif

SHE'RIYAT

Adabiyot atomdan kuchli.

Abdulla Qahhor

She'riyat! Men senga sig'indim bu kun,
So'zlarning taftidan qalbga cho'g' solib,
O'zingni atomsiz qo'riqlaguvchi
Sen, axir, davlatsan mag'rur va g'olib.

She'riyat! Sen o'zing go'zal diyonat,
Mayli, senda yashay kam-u ko'st bilan.
She'riyat! Men senga qilsam xiyonat,
Yuragim portlatib yubor so'z bilan.

Men ham mag'rurdirman, mayli shoirmas,
Balki she'r yaratgum bir toza hisdan.
She'riyat! Xayriyat sendayin shonli
Davlatning men baxtli fuqarosiman.

O‘ZBEK BOLASI

Oradan lahzadek o‘tib asrlar,
Alanga rangiga kirdi hajrlar.
O‘shanda dilida tugib sabrlar,
Hur ko‘ngli ichiga cho‘kdi bolaning.

Bobosin qilichi qonga botganda,
Tulpori muqaddas bo‘ldi Vatanda,
O‘shanda ko‘k tog‘lar sachrab yotganda,
Momosi ko‘zyoshlar to‘kdi bolaning.

Xayollar begona xayollar edi,
Sabog‘i eng soxta ziyolar edi,
U dillar nedan ham uyalar edi,
Otasi onasin so‘kdi bolaning.

O‘zbekning tuprog‘i aziz xok endi,
Azaliy hur edi, ruhi pok endi,
Bu ozod yerlarda ozod bog‘ endi,
Islomni ko‘ngliga ekdi bolaning!

Do‘ppisin kiyganda boshi omonlar,
Ruhlarda yorishdi toza imonlar,
Imonga bosh egib keldi zamonlar,
Boshi ham erklikka tegdi bolaning!

VATAN

Bir siqim tuproqdan Vatan yaralgay,
Bir toza mehrdan yaralgay Vatan.
Shuning-chun azaldan issiq diydorday
Mehribon ona deb atalgay Vatan.

Shu yurtda ko'z ochgan qadim zotlar ham,
(Xorazmiy, Beruniy, Ibn Sinolar).
Axir, sog'ingan-ku bir fursat, bir dam
Vatandan yiroqda bo'lgan asnolar.

Yurtini sog'inib Sino o'shal dam,
Bir umr qalbida to'lib g'am, fiqoq,
Topsaydi ayriliq davosini ham,
Aziz bo'larmidi shu aziz tuproq.

Tuproqqa mehrini bermagan odam
Qaydanam qadrli bo'la oladi.
Undaylar qalbini qoplasa motam,
Qaydanam shodlikka to'la oladi.

Insonning umri ham tugagani dam,
Bir kuni shu tuproq olar bag'riga.
Bir umr tuprog'in sevmagan odam
Xijolatdan qanday kirur qabriga?!

ONA

Bir qo'lda beshikni, bir qo'lda esa
Dunyoni tebratar ona degan zot.
Qaysidir bir ayol befarzand bo'lsa,
Befarzand deb uni atamang, hayhot!

Garchi u ayolning ko'zlarida nam,
Tebratmoq ishi-la banddir bu qo'llar.
Axir u ham ona, u ham bunday dam
Dunyoni tebratib aytmoqda alla...

OVOZIM

Ovozim bu – eng og'ir bayroq,
Go'yo yerga to'shalgan gilam.
Mabodo men ko'tarsam baland,
Simtorlarday titraydi olam.

Ovozim bu eng og'ir kuydir,
Kuydirki – hech yo'qdir poyoni.
Mabodo men qo'shiq kuylasam,
Qo'shiq bosib ketar dunyoni.

BOLALIKKA

Meni tashlab ketding,
Gunohga botdim,
Yetaklab yuruvding qo'limdan ushlab.
Men bir bola edim,
Endi boshingga –
Bitgan balodirman bugundan boshlab.

Meni tashlab ketding,
Endi hech kimsa
Ishonmas mendayin holi zabunga.
Ulg'ayganim sari nahot har lahza
Yashashim kerakdir chidab aybingga.

Meni tashlab ketding,
Gunohga botdim.
Vijdon qiynoqdadir,
Qalbim nolalik.
Endi topolmasman poshsholigimni,
Bariga aybdorsan o'zing,
Bolalik!..

SOG'INCH

Yoshlik, seni suratimda ko'rmoqdaman,
Barisini endi sendan so'rmoqdaman,
Kundan-kunga toshga o'xshab bormoqdaman,
Senga boqib bag'rim bo'lak-bo'lak bo'ldi,
Bu kun o'sha soddaliging kerak bo'ldi.

Toychoq qilib minganlarim hassa edi,
Bu buvimning quvonchiga hissa edi,
Dil tomida boychechag-u maysa edi,
O, orzular endi oddiy ermak bo'ldi,
Bu kun o'sha soddaliging kerak bo'ldi.

Endi chindan to'yib-to'yib yig'lagayman,
Seni ko'ngil kulbasida saqlagayman,
Umrinni ham endi senga bog'lagayman,
O', bir lahzang xotiramda yuksak bo'ldi,
Bu kun o'sha soddaliging kerak bo'ldi.

* * *

Shoir bo'lmoq – bu-ku tayin gap...

S.Yesenin

“Shoir bo'lmoq – bu-ku tayin gap...”

Tanimoqdir o'zni, o'zgani.

Yashashim shart, telba ko'nglimga

Bag'ishlangan daftar tuzgani.

Mayli, turfa ohanglar kelsin

Goh to'pori, goh mayin she'rdan.

Bu dunyoda she'rdan yaxshisin

Topolmasam kerak hech yerdan.

“Shoir bo'lmoq – bu-ku tayin gap...”

Sayramoqlik maqsadmas, gulim.

Yig'lamoqlik shartmas nayimga,

Yaqinroqqa o'xshar-ku yo'lim.

Ichmay shoir bo'lmoqlik qiyin

Deguvchilar balki haqdirlar.

May ichmasdan shoir bo'lgum men,

Qiynamasa bo'ldi taqdirlar...

“Shoir bo‘lmoq – bu-ku tayin gap...”
Aylamoqdir oson mushkulni.
Cho‘lda o‘sgan yantoq o‘rniga
Ekib qo‘ymoq chiroyli gulni.

To‘g‘ri aytar har oshiq dohiy:
Sevolmagan odam – odammas.
Men-chi, ko‘nglim band etgan oddiy
Muhabbatni yoza bilsam, bas...

“Shoir bo‘lmoq – bu-ku tayin gap...”
Kuylayvergum endi erta-kech.
O‘zga tilda ammo o‘z tilim
Bo‘la turib kuylamasman hech.

Kuylamasman hozircha yonib,
Chetga surib turay barchasin.
Kuzatyapman shoir dunyoni,
Hayot mayin sipqorgancha jim...

* * *

Olis oqshom
Yuragimni
Olib keldim
Oldingga.
Ol rangidan
Ol yuzingga
Surmoq uchun
Olding-a.
Olgin, mayli,
Ol rangidan
Olma debon
Aytmasman.
Olmasang gar
Ol rangidan,
Oldingdan men
Qaytmasman.
Olis oqshom
Yuragimning
Ol rangidan
Olib tur.
Ol rangidan
Bayroq qilsang,
Mening ko'nglim
G'olibdur...

BAHORGA QASIDA

1

Qaldirg'och uyidek shinamdir qalbim,
Qaldirg'ochga o'xshab keldingmi, bahor!
"Sevaman" so'zini labingda tutib,
Polapon yurakka tashiysan izhor.

Sen har doim shunday go'zalsan,
Ey, vaqtning galdagi erka kelini.
O'zingni avayla, qanday to'sarsan
Yuraklardan toshgan sevgi selini.

Qalbimni sevaman, qalb ham Vatandek,
Ko'ngildan muhabbat ketmas tarqalib.
Vatanni sevaman seni sevgandek,
Yurtga muhabbatim sening orqali!

2

Gul bo'lsin, rayhon bo'lsin,
Soy bo'lsin, sayxon bo'lsin.
Bizni tez-tez so'rab turgan
Bahorim omon bo'lsin,
Muhabbat tomon bo'lsin.

Baribir ishq yaxshi-da,
Dunyolarning qoshida,
Naqshlarning naqshida
Bahorim omon bo'lsin,
Hijronlar yomon bo'lsin.

Ishq dardiga muhtalo
Bo'lgan yurak ko'p yaro,
Ketsin endi dard, balo,
Bahorim omon bo'lsin,
Dardlarga darmon bo'lsin.

Toychoqlarni kishnatgan,
Dehqonlarni ishlatgan,
Maysalarni yashnatgan
Bahorim omon bo'lsin,
...Bug'do-yu somon bo'lsin.

Qo'yni to'lib baytlarga,
Qahratonni qaytargan,
Do'stlarni ko'paytirgan
Bahorim omon bo'lsin,
Dushmanlar tamom bo'lsin.

Kelar gulni silagim,
Ba'zan esa yig'lagim.
Qalbim to'la tilagim:
Bahorim omon bo'lsin,
Bu katta farmon bo'lsin.

Charaqlab turibdi kun,
Oyni quchoqlagan tun.
Shu damlar umri uchun
Bahorim omon bo'lsin,
Shu zamon zamon bo'lsin!..

3

Mening hayotimdan ko'z yummasang, bahor,
Men uchun manguga yashasang, ko'klam.
Ko'kka qarab yotsam har tong, har sahar,
Seni deb ko'nglimni yozsa bu qalam.

Boshimda yig'lasa qizg'aldoq bargi,
Qoshimga to'kilsa xushbo'y atrlar.
Bir umrga aylab qog'ozlar tarkin,
Peshonaga ko'chsa quyma satrlar.

Mening hayotimdan og'iz ochsa, gul,
Qulog'ini tutib tursa boychechak.
Boylansa ko'nglingga mendagi ko'ngil,
Boyisak biz ikkov – xuddi bir ertak.

Majnuniy qonim-la ishqing cho'lida
Visol yo hijron-la aylasam suhbat.
Behush yotganimda hijron yo'lida,
Yuragimni bosib o'tsa muhabbat...

4

O, ko'klam, keldingmi, mehrini butun
Onamday ko'ksiga joylagan ko'klam.
Yog'dular ko'targan qishning tobutin
Baxmal mato bilan siylagan ko'klam!

Ko'rdim, elchilaring sening tomondan
Ostonamga tashlab ketmish maktublar.
Mendanmi hol so'rab, niliy osmonda
Uchayotir qushlar – qanoti juftlar.

Ko'klam, qishlog'imni sog'ingan ko'klam,
Qishlog'im ko'ngliga boqayapsanmi?!
Ko'zga yaqin tog'-u daralarida
Quvonch – ko'z yosh bo'lib oqayapsanmi?!

Seni yozayapman sevib-sevinib,
O'qisam onamga yoqquvchi bu she'r.
Oq sochin yashirgan ro'mollariga
Yashash belgilarin taqquvchi bu she'r.

Keldingmi, hali ham borligim bilib,
O‘zini, o‘zini sezdirgan ko‘klam.
Yillar qatorida shoshib-surinib,
O‘zini navbatga yozdirgan ko‘klam.

Keldingmi beray deb ko‘ngil sabog‘in,
Meni maktabiga ming yetaklab ham –
Mahmadona bola, uquvsiz shogird
Ekanim bildirmay yashagan ko‘klam...

XUDBINNING UZRI

Yurak alvon mayga turibdi to‘lib
Va unga qo‘shilgan she‘r degan og‘u.
Men uni sipqorgum. So‘ngra mast bo‘lib,
O‘z baxtim haqida o‘ylagum og‘ir.

Bu yomon odatni tashlayman, mayli,
Yo‘lini tutmasman bodaparastning.
Bir qoshiq qonidan kechib qo‘yinglar
Mendayin beshafqat Shodiparastning!

* * *

Atirgul emishsiz, gulshoxingizdan
Yiqildim, og'rinib ismingiz aytdim.
Siz daryo emishsiz, qirg'og'ingizdan
Madorsiz qaytdim.

Endi bu ko'nglimga turfa o'y kelmish,
Olisdan sog'inib ismingiz aytdim.
To'rt tomoningiz to'rt fasl emish,
Bahorsiz qaytdim...

MAKTUB

Aylangani yaxshi o'z o'qida yer,
Qo'ngani yaxshidir bulbulning gulga.
Yuzingizdan bir bor bo'sa olay deb,
Yomonmi lablarim aylansa kulga.

Dunyoda har nening jufti bor ekan,
Ko'zimning ko'zimga bog'liqligi bor.
Nega men har tunda sizni o'ylasam,
O'zganimas, meni tush ko'rasiz, yor.

Oq-qora yonma-yon bo'lmog'i kerak,
Shodlikka yelkadosh erur bu g'ussa.
Sizga ko'z qisgandim...
Endi tushungum,
Akaningning o'g'li menga ko'z qissa...

Ma'noga egadir har bir harakat,
Lekin emasdirman bir ichi qora.
Qalamim bekorga tumshug'in tirab,
Oq qog'oz yuzini etmas hech qora.

Tug'ma bo'lsa kerak shoirligim ham,
Sizni deb nimadir yozganim-yozgan.
Shundanmi xokisor yuragingizdan
O'zimga-o'zim choh qazganim-qazgan.

Daryoday shovullab oqayin sizda,
Mendan kechmoq bo'lsa,
Mayli kechsinlar.
Qadah keltiraymi...
Qaynoq qalbimni
Kimga ichirasiz,
Mayli ichsinlar.

O'yim tugamaydi:
Shodi kim o'zi,
Nega she'r aytishga qo'yibdi ko'ngil.
Qo'shiq kuylay desam ovozim dag'al,
Sayrab yuborgali emasman bulbul.

Siz ham gul emassiz,
O'qimsiz, gulim,
O'z o'qi girdida aylangan yerman.
"Sevaman" so'zi bu –
Quyoshim erur,
Har tongda men sizni sevaman derman.
Har tongda men sizga derman:
Sevaman!

* * *

Men sevsam, ishonib sevaman,
Ishonganim sari muhabbatingga!

Istasam, yonib istayman
Sening menga ishonishingni.

Yashasam, yashayman senga bag'ishlab
Taftini mangulik muhabbatimning.

Yashirsam, kulib yashiraman
Seni bundan keyingi
Mensiz dunyolardan qizg'onganimni.

* * *

Sen mening sevgilimsan,
O'pgim kelsa, gulimsan.
O'lgim kelsa, jallodim...

Aytgil, gulim, labim bosay
Tikangami, g'unchanggami?
Ayt, jallodim, boshim qo'yay
Ko'ksinggami, kundanggami?

SMS

Kuylashim shart emas. Sen yonimdasan,
Hijron haqidadir kuylaganlarim.
O'ylashim shart emas. Sen yonimdasan,
Albatta hijrondir o'ylaganlarim.

So'ylashim shart emas. Sen yonimdasan,
So'ylaganlarim ham hijron va darddir.
Bunda faqat sening borliging uchun
Shukrona aytmog'im shartdir va shartdir.

ZAROFAT

Shig'alab yog'ayotgan yomg'irni
Shig'alab yog'moqda demasman, gulim,
Shivirlab yog'ar u sening tilingda.

Yana sening tilingda
Do'mpayib turgan qabrlarni
Mung'ayib turibdi desa ham bo'lar.

Shunchalar zarifki,
Shunchalar shirin –
Bu dunyoning shevasiga
Tushmaydi tiling...

“Sevaman” degan so'z, ayt, gulim,
Qanday,
Qanday aytiladi sening tilingda?
Yana qanday ko'milsam bo'lar
Men uchun qazilgan qabr – qalbingga?!

TOHIRNING SO‘ZI

Men endi Zuhroning guli uchun ham
Dunyoni yondirib ketsam arziydi.
Men uni har nedan ustun qo‘ymog‘im
Muhabbat oldida buyuk qarziydi.

Menga endi hech ne kerakmas, mayli,
Dunyoning ko‘klarga sovrilsin kuli.
So‘ng qabrim ustida meni mensimay,
Mayli, unib chiqsin Zuhromning guli.

Menga ro'molchasin bergan o'sha qiz –
Rangi somon bo'пти allaqachonlar.

Iqbol Mirzo

O, ufqimga pichoqlar sanchib,
Sachratishdi har yoqqa qonlar.
Men yurakman,
Yakka-yu yolg'iz
So'zim kuygan allaqachonlar.

Sen mag'rursan,
Sen xokisorsan,
Arosatda qolmish bu jonlar.
Men danakman,
Senga ko'milib
Mag'zim kuygan allaqachonlar.

Tik turgancha ko'ngling burchida,
Olovlandim –
Yorishdi tonglar.
O, men shamman,
Tilim qisilib,
Og'zim kuygan allaqachonlar.

NAY

Shuncha ezurmisan suyaklarimni,
Shuncha xayollarga boshlarmisan, nay.
Sezgandek dilimda demaklarimni,
Shuncha ko'zlarimni yoshlarmisan, nay.

Jismingki jajjidir, sen bir tayoqcha,
Yillarki o'zingni qilursan ado.
O, bag'rim o'yiqli deb yig'laysan muncha,
Senmisan dunyoda bir baxti qaro.

Uzoq asrlarning tekkan o'qlari
Bag'ringni o'yig'-u teshik aylagan.
Balki seni yirtqich jonzot singari
Olis taqdirlarning o'zi talagan.

Hali yashamoqda umrlar osha
Sendayin taqdiri bisyor quyuqlar.
Agar sening bag'ring o'yiqli bo'lmasa,
Tinglasharmi seni bag'ri o'yiqlar.

Sening faryodlaring balki qaydadir
Unut xotiraning ko'ksin yorgaydir.
Balki bu dunyoning kemtik joyiga
Sening nolalaring yetib borgaydir.

Sen yig'lab kuylasang har dam shu odat,
Seni tinglash uchun ko'k ham tutinar.
O, dahshat, bu ro'yi zaminda faqat
Seni tinglashmaydi bag'ri butunlar.

IBTIDO

Boshda oppoq edi bu dunyo...
Xurshid Davron

1

Kuni kun bo'lmagan, tunlari tunday,
Dastavval bechora yolg'iz yashagan.
Mehmon kellarini oldin bilganday
Eshikka poyondozi, gullar to'shagan.

Kamchilik bo'lmagan yotish-turishda,
Tarvuzi tushmagan qo'ltiqlaridan.
Eshik qoqib kelgach dastlab farishta,
Shayton mo'ralagan teshiklaridan.

Shundan-da boshlangan vahima-yu dod,
Uning oyoqlari botqoqqa botgan.
Qorilgan ul loydan tepadagi zot
Go'zal shakl bergan ODAMIZOTGA.

Unga jon kirar chog' nay ham oldindan
Ko'rgani uchunmi yiroq-yiroqni,
Tinmay yig'layvergan, bizlar gohida
Tinglab yig'laganday "Cho'li iroq"ni.

Aql kirib qolib har bir tirikka,
O'zin berib qo'ygan dunyo to'satdan.
So'ng esa ayblanib vafosizlikda,
Boshi chiqmay qolgan tuhmatdan...

2

Panjamizga mahkam qisib dunyoni,
Dunyoga kelibmiz dunyoni so'rab.
Bizning iltimosni yerda qoldirmay,
Dastlab oq yo'rgakka qo'ymishlar o'rab.

Ko'z-quloq, oyoq-qo'l, hammasidan bor,
Mumkindir bermalol rizq termog'imiz.
Endi bizni hech kim qilolmaydi xor,
Muhimi, omondir besh barmog'imiz.

...Panjamizga mahkam qisib dunyoni,
Yo'lni yo'qotibmiz, bo'libmiz daydi.
Endi yo'l ko'rsata olmagani-chun,
Ko'rsatkich barmoqni kesib bo'lmaydi...

3

Ishqim mening dunyoga emas,
Mana, sening ko'nglingga tushdi.
Mana, ochib yubordim-ku, bas,
Dunyoni deb tugilgan mushtni.

Shoh bo'lmadim,
Men gado bo'ldim,
Men-da bu ishq dunyosin kezib.
Egilishni istamas ko'nglim,
Men qanaqa gadoman o'zi?!

Zulmatdayin qoshlaring uchar,
Yo'limni-da yoritmas xudo.
Gar yonmasam suyagimgacha,
Topolmasman bu ishqdan ziyo.

Turarkan to qismat nur sochib,
Mendan ziyo tila, sevgilim.
Tugilgan musht – kaftingni ochib,
Peshonamni sila, sevgilim...

4

Men bunaqa dunyoning
Ishlariga besh ketdim.
Bozor-bozor der ekan,
Ma'nosiga kech yetdim.

Ajab-ajab! Bozorda
Yo'q narsaning o'zi yo'q.
Hatto bunda gap-so'z ham
Sotiladi, tuzi yo'q.

Kimdir vijdonin sotib
Sira ko'ngli to'lmaydi.
Ammo sotib olganlar
Vijdonli bo'p qolmaydi.

Juda qiziq bo'larkan –
O, bu damlar, bu damlar.
O'z-o'zini pullasa
Arzon-qimmat odamlar.

Sotilmasman, shukur, men,
Bunga lol-u hayronman.
Bilmasman kimligimni,
Yo sutman, yo ayronman.

Gunohim ko'p, gunohing
Ko'p deb hech kim aytmaydi.
O'zim sotgan bozorda
Meni hech kim sotmaydi....

5

Bu g'arib dunyoga ne qilib berdim,
To'ldirib bo'larmi uning kam-ko'stin.
Bu to'rtta ustunli dunyoga o'zim
Bo'la olmasman-ku beshinchi ustun.

She'r yozib qilibman sizni bezovta,
Afsuski, she'r yozib qilibman huzur.
Quruq qaytgandayman oxir bu ovdan,
Quruq she'rlar uchun endi xo'p uzr.

Uzr so'ragim bor hatto falakning
Quyoshi, yulduzi, hiloligacha.
Zora, o'z aybimni bo'ynimga olsam,
Dunyo qolarmikan dunyoligicha?!

ARAZ

Ufqda ko'k shishaga
Qip-qizil sharob to'lmish.
May ichvolgan quyoshning
Ahvoli xarob bo'lmish.

Shu yagona yorining
Diydoriga tashna oy.
Quyoshini zor kutib
O'tirgandir hoynahoy.

Ammo quyosh mast holda
Kirib kelgach kulbaga,
Oy qattiq xafa bo'ldi
Boqib yori – telbaga.

Quyosh endi oyini
Qanday qilib quchadi?
Oyday yori bo'la turib,
Axir, nega ichadi?

Oy-chi, hech bir so'z demay,
Kulbada quyosh qolib,
Arazlab chiqib ketdi,
Ko'zlariga yosh olib...

AYRILIQ BOG'I

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Arosatda qolgan men bitta fasl.
Beshta barmog'imning birini kesdim,
To'rt ustun dunyoga men tushgach asir.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Bugun ko'zlarimdan tinmay oqar yosh.
Singan qadahdayin yuragim yarim,
Faqat qadahdami iroda,
Bardosh.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Bildim,
Safingizdan menga o'rin yo'q.
Fidoyi askarday turmoqchi edim,
Ammo men otibman
O'z-o'zimga o'q.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Mening bog'imdagi gullar g'alati –
Yaprog'i qip-qizil,
G'unchasi yashil,
(Nega bunday ekan,
Xudo biladi).

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Och-nahor ketyapman dunyoga
to'ymay.
Nega bunday ekan,
Yuragim – qadah,
Olib kelishsinmi –
Quysinlarmi may.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Afsus,
Men tushibman o'zimga asir.
Qanchalik o'zimga bermayin ishlov,
Lekin bo'lolmadim eng yaxshi fasl.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,

Ayting,
Men qaydaman,
Bog'dami, tog'da?
Qo'lim ko'tarishga haddim,
Kuchim yo'q,
Qarang!
Kipriklarim xayrlashmoqda.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Ko'zlarim kitobin – kiprigin yopdim.
Nega men,
Nega men shu bir sevgini
Hayotdan topmadim,
Kitobdan topdim.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Ketyapman –
Darak yo'q tong-u shomimdan.
O'lsam,
Ul ziyoning poyiga cho'kib,
Kechirim so'rangiz mening
nomimdan.

Xayr, bahorlarim,
Xayr, kuzlarim,
Arosatda qolgan men bitta fasl.
Beshta barmog'imning birini kesdim,
Endi hijronlar bor,
Endi yo'q vasl...

RANGLAR

Qizil qonda yozilajak endi bu sevgi,
Bu hayot-ku arzimadi hech qanday rangga.
Nima topdim, nima qo'ydim, bilmam, haligi
Qozonimga tashlangan oy –
Sap-sariq tanga.

Muncha nozik tishlamasa o'rgatilgan dard,
Bilmam, aytgil, achishyapti qaysi barmog'im?
Hali bir kun oyog'ingga tikon bo'lar deb,
Kosasidan yulduzini sochdimi mohim?..

Yig'layverding... Tomchi ko'z yosh –
Bir tomchi sharob,
Yuragingga sinib tushdim...
Jaranglamadim.
O'zim qadah, o'zim mayman, qadahday shaffof
Peshonamga yozilgani ne? Anglamadim.

Qalam ichra to'ldirilgan hasrat, alamim
To'kilsaydi...
Boshlansaydi yurakka oq yo'l.
Bo'lmas edi bag'rimiz xun,
Baxtimiz g'anim...
Taqdir – bizning ko'nglimizga musht ko'targan qo'l!

* * *

Sen-u mendek yolg'iz insonni
Hijron yutib boradir, gulim.
Muhr qilib qalbga hijronni,
Umr o'tib boradir, gulim...

Muhabbatning o'tli cho'g'idan
Malham olmoq balki kifoya.
O'ldirguchi fursat o'qidan
Bizni qilmas hech kim himoya.

Sen u yondir, men esa u yon,
O'rtada bir daryodir, gulim.
Nega jimsiz,
Ne giryon uchun,
Umr o'tib boradir, gulim.

Fursat – tilsim, fursatni qo‘ldan
Bermog‘imiz azobdir, azob.
Adashmaylik, gulim, bu yo‘ldan
Vaqt oldida saqlaylik odob.

Ko‘z yosh bo‘lib go‘yo kiprikdan
Tomgan suvga yetarmi qo‘lim.
Ikkalamiz solgan ko‘prikdan
Umr o‘tib boradir, gulim...

* * *

Yomonlarim – sizsiz do‘stlarim,
Dushmanlarim – yaxshilarimsiz.
Bir manzilga eltar yo‘llarim,
Hamrohimsiz bunda baringiz.

O‘zimni ayblayman, o‘zimni,
Men yomonman, sizlar-chi, yaxshi.
Men qadam bosyapman siz bilan birga,
Men qadam bosyapman o‘zimga qarshi...

KO'ZING – DENGIZ

Bog'ingdan gul uzayotib men,
Bog'lanibman senga loyiqday.
Ko'zlaringda suzayotib men,
To'nkarildim shaffof qayiqday.

Ko'nglim cho'kib ketaverdi jim,
Moviy dengiz tortdi qa'riga.
Qo'l siltadim – xayrlashmadim,
Qo'l siltadim bari-bariga.

Mana, endi dilimda qayg'u,
Kerak emas, yupatmagil, gul.
Yov lagani bol emas – og'u,
Ovlagani baliqmas ko'ngil.

Ushlab bo'lmas silliq dumidan,
Seni aldar o'zga "loyiq"lar.
Gar sham yonsa dengiz tubida,
Parvonasi bo'lar baliqlar...

DUNYO

Dunyo ketib borar,
Dunyo aylanar
Meni taqdirlarga qo‘ygancha eltib.
Ko‘ksim yirtig‘ini yashirgan sayin
Taqdirlar ko‘ksimni bormoqda yirtib.

Yashadim g‘am bosgan ko‘ksimni kerib,
Teskari ishi deb charxifalakning.
Ko‘zdagi yoshimni tunlarga berib,
Tonglarga qarab otdim har kun yurakni.

Netayin,
Azaldan yashash shul edi,
Notanish yozuvga to‘lishdi manglay.
Shu soxta nigohlar jonimga tegdi,
Dunyoni to‘xtating,
Men tushib qolay!

CHAQALOQQA

Dunyoga keldingiz, qutlayman,
Tug'ildingiz har yon jar solib.
Ko'zlaringiz muncha beg'ubor,
Yig'lashingiz muncha ma'noli.

Dunyoga keldingiz, qutlayman
Jajji qo'l-u oyoqchalarni.
Hayronman, halitdan negadir
Ochgingiz kelmaydi barmoqchalarni.

Dunyoga keldingiz, qutlayman,
Xursand bo'ling. Siz kabi endi
Allaqayda do'stlaringiz yo
Dushmanchalar tug'ilishgandir.

Dunyoga keldingiz, qutlayman,
Sho'x bo'ling, to'q bo'ling, ko'zda bo'lsin cho'g'.
Endi hammasiga chidab yashaysiz,
Endi kurashasiz,
Boshqa iloj yo'q.

* * *

Kechir,
Daryoginam,
Tinchingni buzdim
Qalbingga cho'kibdi men otgan toshlar.
Tilak bajo aylab bag'ringda suzgan
Tillo oy to'kibdi achchiq ko'zyoshlar.

Xayr,
Daryoginam,
Tong otdi, boray..
O'chmassan, o'chmassan endi yodimdan.
O'zimdanda o'zim men qasd olay, mayli,
Faqat yulduzlarni otma ortimdan!

XONADOSHLARGA

Bizlar shunday xayolparastmiz,
Qoniqmaymiz kimdan, nimadan.
Jonimiz bir, ketib boryapmiz
Hayot otli ulkan kemada.

Bu ketishda biz hali-veri
Dardimizga topmasmiz malham.
Ohimizni eshitaverib,
Bezib ketdi to'rtta devor ham.

Xudbinmasmiz, chinakam do'stmiz,
Uchta yurak bir-birin sevar.
Shu to'rt devor xudbindir asli,
Faqat bizni o'ylar to'rt devor.

Vahimaga tushmaymiz qarab
Kemamizning yoriqlariga.
Bir kun ishqning nahrida, yorab,
Yem bo'lamiz baliqlariga.

Boshga tushgan nechuk savdo bul,
Peshonada bordir ayriliq.
Qolsa faqat xotira qolar,
Va to'rt devor bizdan ayrilib...

TUG‘ILISH

Hali yo‘llarimiz yiroqdan-yiroq,
Qalbinga quloq sol, to‘xta, ey sarbon.
Sening qo‘llaringda singan qo‘ng‘iroq
Mening yuragimda urayotir bong.

Yulduzlar uchmoqda. Men kutayotgan
Tong tunning kulguga tashna labidir.
Oyning yorug‘ida yastanib yotgan
Xayolim Sahroi Kabir kabidir.

Nechun bul arosat, nechun bul jimlik,
Muhabbat osmoni to‘ldimi qonga.
Nechun zulmat aro ko‘ngli siniq oy
Yulduzlarni boshlab ketyapti tongga?

Hali yo‘llarimiz yiroqdan-qiroq,
Hali qismatlar bor shirin va taxir.
O‘zim ham ulkan bir karvonman biroq,
Meni qay manzilga boshlar bu taqdir?

Nechun ko‘zlarimga cho‘kmoqda zulmat,
Koinot ko‘ksida otayotir tong.
Oyning qo‘llarida singan muhabbat
Mening yuragimda urayotir bong...

* * *

So'z dema. Sukunat sharobin ichib,
Biroz jim turaylik kelmasa malol.
So'z dema. Boshimda osmonni quchib,
Axir, uchmoqdadir erk degan xayol.

So'z dema. Tomosha aylayin ko'kdan
O'zimning yaratgan orollarimni.
Toki aytilgan so'z – aytilgan o'qdan
Yarador qilmagin xayollarimni.

TUSHKUN ODAM

Sevgi yo'q dunyoda. Gul va bulbul bor,
Gulki – o'ptirguchi turfa bulbulga.
Vafo yo'q. Ularga faqat suhbat yor.
Bulbul bor – qo'nguvchi gullardan gulga.

O'lim bor, demakki o'lmoqlik kerak,
Sevmoqlik kerakdir, ammo sevgi yo'q.
Uni yo'q qilguvchi quroldir yurak,
“Sevmayman” so'zi bu – eng oxirgi o'q!..

KUZ

Kuz keldi, yodimga kelgan ash'orday,
Kuz keldi so'roqlab xotiralarni.
Bag'rim butun edi – chalinmasdi nay,
Bugun tushunaman notalarini.

Kuz kirdi ul nayning teshiklaridan,
Kuz kirdi so'roqlab "Cho'li iroq"ni.
Kecha qizg'onardim bahorni juda,
Mehmon qilolaman bugun firoqni.

Kuz tushdi, vaqtning zinalaridan,
Kuz tushdi, o'ynatib sariq tillarin.
Eshitilar "chiq-chiq" – qadam tovushi,
Kuzning oyog'idir soat millari...

VAALAYKUM ASSALOM!

Har kuni yo'limga ko'z tikkan qizning,
Duch kelib qolganda, biroz hayajon
Ila pirpiragan ikkala ko'zin
Tasvirlab bermoqni eplarman qachon.

Men shoir bo'lmadim, men bitta nodon,
Men sevib kulimga ko'milgan cho'g'man.
Hamon chiqolmadim she'r xumoridan,
Hamon unga atab yozishga yo'qman.

“Assalomu alaykum”, “Bo'pti xo'p, xayr”...
Tilimga kalima kela qolmaydi.
Salomga alikni bilmagan shoir,
Menimcha, yorga deb she'r yozolmaydi.

FARISHTA

O'zinga bog'lanib qolgan zanjirman,
Temirman-u jonim – eng nozik rishta.
Men sening sevgingga qandoq arzirman,
Kuydirma, jim qarab turgan farishta.

Ketaman demagil ko'ngilni o'rtab,
Shirin bo'lsa hamki ishq o'yinlari.
Sening yoding bilan uyg'onib har tong,
Unutib boryapman ishq xoinlarin.

Yig'lab-yig'lolmagan bir ko'zman, gulim,
“Ketma”dan iborat so'zman bag'ritosh.
Bog'da kapalakdek uchib yuribsan,
Nahot bu yurakmas – endi sariq tosh...

* * *

Yashayapman endi seningsiz,
Yuraginga shodlik begona.
O'ying bilan podshoman tengsiz,
Hijroningdan qalbim devona.

Quvonaman alamdandanechun,
Bol o'rniga icharman og'u.
Qahring menga huzur baxsh etar,
Jilmayishing bir olam qayg'u.

Shu ham hijron bo'ldimi deysan,
Shu vaslimiz senga visolmi?
Yo'llaringa qo'yarsan to'siq –
Nurotani yoki Hisorni.

Sog'inmasin barmoqlarimni
Chumoliga o'xshagan beling.
Endi bugun yonimda turar
Uyalgancha o'zga bir kelin.

Boshimda aylangan quyoshni
Ishqimizga deysan bu ko'zgu.
Qarolmayman umrim ufqiga,
Botayotgan quyoshimmi bu...

SEVGI

Bug'doyzordek shovullading,
Somoning bo'ldim, sevgi.
Sen beg'ubor bolasan,
Tovoning bo'ldim, sevgi.

Sen baribir yaxshisan,
Yomoning bo'ldim, sevgi.
Sen ma'lumsan. Noma'lum
Tomoning bo'ldim, sevgi!

GUL

Tayyoragoh bo'lsa yuragim agar,
Muhabbatim sening toza va zarif –
Yuragingga uchayotgan tayyora, gulim.

Ko'zlaring gar jallod bo'lsa shu qadar,
Sening kipriklaring bu tayyorani
Otishga shay turgan o'qlardir, gulim.

* * *

Tomrimday chalkashdi umrim yo'llari,
Lolarang kundaga qo'yildi boshim.
Menga raqib bo'lgan qotil yillarning
Qo'lida jon berdi yigirma yoshim.

Xazinam ko'klarga ketdi sochilib,
Ko'zimdan to'kildi yigirma ming dur.
Va sen yuraginga kirding ochilib,
Qismatim xokiga ekilgan ey gul.

Ko'nglim barbod bo'ldi mening oqibat,
Ko'ksimdan sug'urib otdim toshimni.
Boshim aylantirib jallod muhabbat,
Kundaga to'g'irlab ketdi boshimni...

HAYOTDAN ERTA KO'Z YUMGAN QIZGA

O'n sakkizga kirgan edi,
Go'rga kirdi qizgina.
Chimildiqqa kirish baxtin
Bilmas endi qizgina.

Kelin bo'lib yig'lamoqdan
O, u qoldi benasib.
O, o'zgalar yig'layotir,
Teskarimi dunyosi?!

Baxtli bo'lish orzu edi,
O'lim orzu edimi?
Kiyilajak oppoq libos –
Oppoq kafan bo'ldimi?

Ey odamlar, mayli, uni
Tuproq olsin bag'riga.
So'nggi marta yor-yor aytib
Kuzatinglar qabriga...

* * *

O'ylanib-o'ylanib chiqar-u quyosh,
O'ylanib-o'ylanib botar ufqqa.
So'zlarim botdimi, ko'zingizda yosh,
Nechun chidamaysiz bunday og'riqqa.

Ko'nglingiz yorishsin har so'zimdan, yor,
Ko'nglingizga og'ir bota gar netay.
Netayin, SEVAMAN! Yurakdan bu so'z
Chiqib kelayotir mangu quyoshday!

* * *

Men yolg'on yashadim, yolg'on yozmasman,
Men yolg'on yashadim, o'lmasman yolg'on.
Axir yolg'on o'lib bo'lmagan kabi –
Yolg'on yozib bo'lmas, bo'lmas hech qachon.

Sevmoq bu – yashamoq, demak bu – gunoh,
Men-chi, yasholmadim yolg'onlardan yot.
Ko'ngil-chi, mast bo'ldi gulgun maylardan,
Menga bag'ishlangan she'r bo'ldi hayot!..

QAYTISH

Qaytayapman ona qishloqqa,
Qaytayapman bola shahardan.
“Yo'l oldingmi? – deya, – uzoqqa”,
Kuzatmadi hech kim sahardan.

Uxlab yotar qizlar ham hali,
Yostig'iga qo'yibgina bosh.
Faqat biroz xijolat bo'lib,
Xayrlashdi ortimdan quyosh.

Meva berdi yolg'izlik oxir,
Yo'ldadirman, dilimda farah.
Axir, meni kutmoqda yolg'iz
Ismim o'yib yozilgan daraxt.

Kechga yetib bordim qishloqqa,
Hamma xursand, chiqdi oldimdan.
Lek... Quyoshning bosh qo'yib ufqqa
Kutvolganin sezmay qolibman.

* * *

Ko'nglingizni ovlasin netib,
Nima qilsin endi bu dunyo.
Qo'lingizga xo'rozqand tutib,
Boshingizni silasinmi yo?

Nolisangiz gar muhabbatdan,
Sevsangiz-u sevmasa u yor,
Nima qilsin, uyam har bitta
Ohingizga tursinmi tayyor?

Nima qilsin yop-yorug' tonglar,
Qichqirmasdan tursinmi xo'roz.
Hatto vaqt ham dardingiz anglar,
Sizni kutib tursinmi biroz.

Ishlaringiz o'ngidan kelmoq –
Uchun yana nimalar kerak.
Chap tomondan o'ng ko'ksingizga
O'tvolsinmi endi bu yurak?!

ARMON

G'amga botdi quyoshim, netay,
Qonga botdi quyoshim, netay.
Uxlab yotgan yigirma yoshim
O'tib ketdi qonli bir tushday.

Suyanayin endi men kimga,
Suyanchig'im – gul shoxi sindi.
Ishongandim dunyoi dunga,
Kulbasidan quvmoqchi endi.

Sevgilim, sen sevgidan nafas
Olayotgan gul eding tonggi.
Azal ishqing menga tush emas,
Ertakmidi sen bilgan sevgi.

Endi ko'nglim hayron-u vayron,
Visolingdan benasibman, gul.
Sevging berdi chiroyli hijron,
Hijroningga munosibman, gul.

Sevoldim-u seni ko'ngildan,
Bo'lolmadim yo'ldosh ishqingga.
Ketib sening osmonlaringdan,
Botsam kerak endi ufqingga...

* * *

Sen gapirganda yonimda turib,
Olis-olislarga ketar xayolim.
Olis-olislardan kelayotganday
Bo'laverar sening ovozing.
Sen gapirganda...

GLOBUS

Bul zotning yuzidan o'tib bo'lmaydi,
Bul zotning yuzidan o'tmoq ne kerak?
Har bitta ajini –
Tortilgan chiziq,
Har bitta ajini –
Bitta chegara!

* * *

Ming afsus, hammamiz suhbatning quli,
G'iybatdir, albatta, suhbatning guli.
Bu gulning bog'boni xusumat erur,
Bizlar-chi, bu gulning sayroq bulbuli.

HAZIL

Qoshiq edi, “q” ketib,
Oshiq bo‘ldi bir zumda.
Kulfat edi, “k” ketib,
Ulfat bo‘ldi bir zumda.
Tayyor edi, “t” ketib,
Ayyor bo‘ldi bir zumda.

Qornin o‘ylab har safar,
Qoshiqqa oshiq bo‘ldi.
Ammo qorni yorilib,
Kulfatga ulfat bo‘ldi.
Baribir, baribir
Tayyorga ayyor bo‘ldi.

* * *

Men oshiqman, bu dunyo nadir,
Ishqparastman, holimdir xarob.
Sinib qolgan yuragimdadir
Ishq atalmish qip-qizil sharob.

Sevsang, sening ishqingman tayin,
Sevmasang gar, senga atalmaganman.
Men ojizman, balki guldayin
Peshonangga bitilmaganman.

Men tanhoman oy-u kun, yillar,
Balki sen ham mendayin tanho.
Meni sevar faqat shu yo'llar,
Hali mendan to'ymagan dunyo.

Suydirding ku bilmasdan turib,
Sevilmakni, suyib-kuyishni.
Ketolmassan endi o'chirib
Peshonamga yozilgan ishqni.

SO'NG SO'Z

Aylanib

Aylanib

Keladi

Dunyo,

Aylanib

Dilimni

Tiladi

Dunyo.

Tilimda

So'nggi so'z

Aylangunicha

Aylanib

Aylanib

Bo'ladi

Dunyo!

MUNDARIJA

Mo'jaz mo'jiza.....	3
She'riyat	5
O'zbek bolasi	6
Vatan	7
Ona	8
Ovozim	8
Bolalikka	9
Sog'inch	10
“Shoir bo'lmoq – bu-ku tayin gap...”	11
Olis oqshom	13
Bahorga qasida	14
Xudbinning uzri	18
“Atirgul emishsiz, gulshoxingizdan“	19
Maktub	19
“Men sevsam, ishonib sevaman”	21
Sen mening sevgilimsan	22
Sms	22
Zarofat	23
Tohirning so'zi	24
“O, ufqimga pichoqlar sanchib”	25
Nay	26
Ibtido	27
Araz	32
Ayriliq bog'i	33
Ranglar	36
“Sen-u mendek yolg'iz insonni”	37

“Yomonlarim – sizsiz do‘stlarim ”	38
Ko‘zing – dengiz	39
Dunyo	40
Chaqaloqqa	41
“Kechir”	42
Xonadoshlarga.....	43
Tug‘ilish	44
“So‘z dema”	45
Tushkun odam	45
Kuz	46
Vaalaykum assalom	47
Farishta	48
Yashayapman endi seningsiz	49
Sevgi	50
Gul	51
Tomrimday chalkashdi umrim yo‘llari	52
Hayotdan erta ko‘z yumgan qizga	53
“O‘ylanib-o‘ylanib chiqar-u quyosh»	54
“Men yolg‘on yashadim”	54
Qaytish	55
Ko‘nglingizni ovlasin netib	56
Armon	57
Sen gapirganda yonimda turib	58
Globus	58
Ming afsus, hammamiz suhbatning quli	58
Hazil	59
Men oshiqman, bu dunyo nadir	60
So‘ng so‘z	61

Adabiy-badiiy nashr

SHODI OTAMUROD

SOG'INCH RANGLARI

She'rlar

Muharrir: *U. Qo'chqorov*

Rassom: *O. Qozoqov*

Badiiy muharrir: *A. Mamasoliyev*

Texnik muharrir: *N. Suvonov*

Nashriyot litsenziyasi №181.08.12.11. Bosishga 2014-yil 20-yanvarda berildi. Bichimi 70x90 ¹/₃₂. Ofset bosma usulida bosildi. «ArnoPro» garniturası. Shartli bosma tobog'i 1,5. Nashr-hisob tobog'i 2,2. Adadi 20 000 nusxa. Buyurtma №__

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi «ADIB» nashriyoti.
100128. Toshkent. «O'zbekiston» ko'chasi, 16-uy.
Tel: (371) 245-89-24.

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi
bosmaxonasida chop etildi. 100000, Toshkent shahri,
Buyuk Turon ko'chasi, 41.